

STOCKHOLMSKÄLLAN

Eldsvådorna fascinerade folket

En majdag för 313 år sedan skakades Stockholm. "Var och en som kunde röra sig sökte sig mot slottet, köpmän och tiggare, kvinnor och barn, alla förenade i samma undergångsstämning. Elden knastrade och mullrade som åska", skriver Bo Grandien i Stockholm i lågor, där branden i slottet Tre kronor tillägnas första kapitlet.

Den dagen förändrades staden på ett dramatiskt sätt, men det var varken första eller sista gången som en Stockholmsbrand bet sig fast i invånarnas medvetanden.

Hur destruktiva och skningslösa stadens eldsvådor än har varit har många av dem samtidigt varit spektakel med stor publik. I gamla tider använde man särskilda signaler för att påkalla uppmärksamhet när en brand brutit ut. Torn och master utnyttjades för att hänga upp flaggor dagtid och lyktor nattetid, man klämtade i kyrkklockor och avlossade kanonskott och angav med signalerna i vilken stadsdel det brann.

Nackdelen med den tydliga kommunikationen var att nyfiken allmänhet tog sig till platsen och var i vägen för utryckningen. Och visst är det lätt att tjasas av en spännande utryckning, särskilt om man själv befinner sig på tryggt avstånd från lågorna.

Harry Sandberg, född 1880, står i sin självbiografiska "En södergrabb berättar" för en av många beskrivningar av ilande brandmän, på väg att undsätta människor i nöd. "Deras uniformer var mörka byxor med blå- och vitrandig blus samt flottistmössa med fladdrande band bak i nacken. De var oerhört populära, särskilt bland det yngre kvinnliga Stockholm. När larm gick såg man dem i sprängmarsch komma från omgivningarna – särskilt Katarina kyrkogård – med uppknäppta blusar såsom en förberedelse att byta till uniformrocken."

Harry Sandberg fortsätter fascinerat: "Ingen som sett en brandkårsutryckning under hästtiden glömmer det. Inget annat fordon kunde den tiden

köra så fort som brandkåren. Hästarnas hovar slog gnistor i gatans mer eller mindre bristfälliga stenläggning. Ur hästens vidgade näsborrar sprutade andedräkten i moln av ånga under de kalla dagarna."

Just brandkårshästarna var särskilt omhuldade, både av allmänhet och brandmän. Brandbefäl C G Norell beskriver i sina minnesanteckningar Erik som en "godmodig och trevlig häst", medan Ceasar var "stätlig i form" och en "kraftig och god löpare". För att inte tala om Birger, "en allvarlig och orädd pälle. En rykande och smattrande brandspruta i hans närhet kunde ej förta honom hans lugn och oberördhet."

Ska man tala om "folkära" bränder bör Eldkvarn ta priset. 31 oktober 1878 brann ångkvarnen, som stod på den plats där Stadshuset finns i dag, inför tusentals åskådare, och under lång tid användes branden som tidsreferens. Bo Grandien nämner som exempel: "Hon gifte sig jämnt tjugo år efter Eldkvarns brand."

Sandra Sporenstrand

DRAMA. Eldkvarns brand 31 oktober 1878 av Per Daniel Holm (Stockholms stadsmuseum).

Katarina brandstation.

FOTO: OKÄND (STOCKHOLMS STADSMUSEUM), 1897

Brandövning på Johannes brandstation.

FOTO: CARL JOHAN GIMBERG (STOCKHOLMS STADSMUSEUM), 1896

LÄS MER OM DET GAMLA STOCKHOLM PÅ STOCKHOLMSKÄLLAN - WWW.STOCKHOLMSKALLAN.SE

Erik Olsson

ERIK OLSSON FASTIGHETSFORMEDLING AB

3:a Kungsholmen - Hörntrea med balkong

2 950 000:-/budstart • 4 101:-/mån • Boarea: 77,5 m² • Byggår 2009 • Hiss • Tr. 7

Ljus och tilltalande hörntrea i bästa skick. Öppen planlösning med stora, sociala ytor. Stor, inglasad balkong.

LINDHAGENSTERRASSEN 9 ÖPPET HUS SÖN 16/5 KL. 12.00-16.00 OMMISNING MÅN 17/5 KL. 17.30-18.00

2,5:a Vasastan / Odenplan - Toppåning högst upp i huset med balkong i väster

4 095 000:-/budstart • 2 970:-/mån • Boarea: 74 m² • Hiss • Tr. 6/6

Välkommen till en härlig 2,5:a med möjlighet att bygga trea eller till och med kanske köpa till vinden ovanför med befintlig terrass? Missa inte!

SVEAVÄGEN 138 ÖPPET HUS SÖN 16/5 KL. 12.00-16.00 OMMISNING MÅN 17/5 KL. 17.30-18.00

2:a Kungsholmen - Högt belägen med utsikt över Karlberg - balkong med sjöutsikt

2 675 000:-/budstart • 2 779:-/mån • Boarea: 61 m² • Byggår 1931 • Hiss • Tr. 3

Mysigt belägen med fantastisk utsikt över Karlbergskanalen finner ni här en ovanligt smart planerad funkistvåa med bevarad charm, balkong och öppen spis.

SVARVARGATAN 14 ÖPPET HUS SÖN 16/5 KL. 12.00-16.00 OMMISNING MÅN 17/5 KL. 18.30-19.00

1:a Kungsholmen - Triksam pärla i lugnt område nära pulsen kring Fridhemsplan

1 250 000:-/budstart • 1 208:-/mån • Boarea: 28 m² • Ej hiss • Tr. 3

Välkommen till denna mysiga och väldisponerade lägenhet med renoverat kök, stora fönsterpartier och ett stambytt badrum. Mycket välskött förening där avgifterna har sänkts flera gånger de senaste åren.

ALSTRÖMERGATAN 32 F ÖPPET HUS SÖN 16/5 KL. 12.00-16.00 OMMISNING MÅN 17/5 KL. 17.30-18.30